

Paul Brodersens prædiken juledag

Taler

Paul Brodersen
Præst

Dato

25. december 1941

Sted

Vor Frue Kirke

Omstændigheder**Prædikentekst**

Johannesevangeliet kapitel 1, vers 1-14

1 Gud blev menneske

Julen har en umiddelbart gribende magt. Selv, hvor man er kommet paa afstand af kirken og den kristne tro, kan man vanskeligt helt unddrage sig den magt, det gamle juleevangelium og vore dejlige julesalmer har over sindene. Men der kan ikke være tvivl om, at samtidig er overmaade mange mennesker i vor tid i stor vildrede med, hvad der egentlig er julens mening, og hvad de skal stille op med det, som julen forkynder.

10 Hvor man ikke vil gøre en gammel hedensk solhvervsfest ud af julen, véd man jo nok, at julehøjtiden fejres til minde om, at Jesus blev født. Men hvorfor tænder vi de mange julelys for hans fødsel? Hvorfor er festen til minde om Jesu fødsel den store glædesfest? Hvis det blot var det, at han var en af de største personligheder, der har levet, en, der levede et usædvanligt rent og smukt og uselvsk liv, og som har bragt os oplysning om, hvad vi bør tro, og hvordan vi skal leve, saa var det vel nok betydningsfuldt, men det kunde dog ikke rigtig forklare det lys og den varme, som har omgivet julens højtid – og det er ogsaa noget meget, meget større, julens evangelium forkynder.

20 Vi har i det nye testamente to former for jule-evangeliet. Det ene, som er det bedst kendte, findes hos Lukas, det andet er fra begyndelsen af Johannesevangeliet. Fra lidt forskellig side giver disse to former af juleevangeliet os svar paa spørgsmaalet om, hvorfor vi fejrer Jesu fødsel som den store lysfest og glædesfest. Lukas' julebudskab siger os, at det var frelseren, der kom til verden med Jesu fødsel, han, der skulde frelse os mennesker fra synd og død. Johannes' julebudskab gaar et skridt dybere ind i sagen. Han fører os ind til det inderste af det kristne julebudskab. Dette er intet mindre end, at Gud er

kommet til os mennesker og selv blevet menneske i Jesus af Nazaret. Gud blev
30 menneske og kom for at bo iblandt os. Det er julens budskab, som det
forkyndes os af det nye testamente og har været forkyndt i den kristne kirke
gennem slægterne.

En mængde nutidsmennesker forstaar ikke mere denne tale, og derfor forstaar
35 de ikke, hvad julen er, selv om de søger at synge med paa julens toner. Der er
sikkert ogsaa mange af de kirkesøgende, der staar usikre over for dette vældige og
underfulde i julens budskab. Det skal indrømmes, at det fra gammel tid har
været udtrykt i en form, der kan gøre det svært for nutidsmennesker rigtig at faa
fat paa det. Vi maa gennem saadanne gamle udtryksformer prøve at finde ind til
40 det egentlige indhold i budskabet og faa øje og sind lukket op for det store
under, at himlens Gud blev menneske paa jorden.

Det uhørt nye, som kristendommen har forkyndt i verden, er, at Gud ikke mere
blot er en fjern Guddom, der troner højt ophøjet over menneskene, men er
45 steget ned paa jorden og gaaet ind i denne verdens liv for at være blandt os
mennesker.

Vi kender alle den gamle fortælling om Babelstaarnet. Menneskene vilde bygge
et taarn, der var saa højt, at det naaede himlen. Denne gamle fortælling
50 udtrykker noget, der er gaaet gennem historien som et ledemotiv. Mennesker vil
fra jorden løfte sig selv mod det guddommelige. Ved egne kræfter og evner
skulde udviklingen føre højere og højere, og mennesker skulde blive som Guder.
Den moderne kultur har været behersket af denne aand. Menneskene skulde
nok af sig selv gennem udvikling og oplysning blive frigjorte og lykkelige og naa
55 deres høje bestemmelse. Hvis der blev plads for Gud, var det som et udtryk for
de idealer, mennesker stræber imod, og som de ved egne kræfter vil søge at naa.

Naar vi ser ud over menneskehedens liv i dag, ser vi med forfærdende
tydelighed, at det ikke lykkedes mennesker paa denne maade at naa
60 lyksalighedens, fredens og godhedens rige. Tværtimod har forvirringen og
mørket bredt sig over jorden. Midt ind i alt dette forkynder det kristne
julebudskab noget helt andet end, at mennesker af sig selv skal naa op til lysets
og fredens og kærlighedens rige. Det forkynder, at Gud er kommet ned til os for
at være hos os og give os del i sit eget liv, være vort lys og give sin fred og
65 kærlighed ind i vore hjerter.

Vi véd, at mennesker undertiden har forladt deres hjem og de smukke og gode omgivelser, de levede i, for at begive sig ud blandt folk i helt andre omgivelser, i en verden fjern fra deres egen. Det kunde være de fattige i et slumkvarter, de slog sig ned iblandt, eller det kunde være et folk i et fremmed, hedensk land, de rejste til. De gjorde sig til ét med disse mennesker og delte deres liv for at hjælpe dem. Julen fortæller os, at Gud i himlen kom ned til os for at dele vore kaar, gaa ad de veje, vi færdes paa, og gøre vore smerter til sine. Han kom til os i et barn, der fødtes af en kvinde her paa jorden. Han levede iblandt os i en mand, der kendte træthed, sult og tørst, som vi kender det, en mand, hvis hænder arbejdede med jordisk arbejde, og hvis skuldre blev tyngede af verdens byrder. I Jesus var Gud iblandt os her paa jorden. Han færdedes i jævne menneskers huse, blandt fiskere og haandværkere, og mødte jordelivets sorg og kamp. Han kom for at gøre sig til ét med os i alt dette, for at vi i alt, hvad vi lever her paa jorden, kan have samfund med ham.

Jesus var helt og fuldt et virkeligt menneske. Hans menneskelighed var ikke et skin eller blot en ydre paataget dragt. Hvis han ikke havde været et ægte, virkeligt menneske, var det jo ikke sandt, at Gud i ham blev menneske. Men i dette menneske, Jesus af Nazaret, kom Gud selv ind iblandt os. I ham levede Gud paa jorden. »Ordet blev kød og tog bolig iblandt os«.

Hvorfor siger Johannes det paa denne mærkelige maade? Han taler om ordet, der var i begyndelsen og var Gud, og om at ordet blev kød. Hvordan skal vi forstaa det? Ja, lad os tænke paa, hvad ord egentlig er for noget. Det er jo det, hvorigennem man udtrykker sig. Naar Johannes derfor siger, at ordet var i begyndelsen og var hos Gud, ja, at ordet var Gud, saa vil han dermed sige os, at det fra begyndelsen hører til Guds væsen at udtrykke sig selv. Gud er ikke et væsen, der er indesluttet i sig selv. Han vil udtrykke det, der bor i ham. Han er kærlighed, der vil gøre sig selv kendt og vække genkærlighed. Derfor har Gud skabt liv. Alle ting er blevet til ved »ordet«, ud af Guds vilje til at udtrykke sig selv. Frem for alt har han ud af sit væsens kærlighedsvilje skabt mennesker, der kan kende ham og besvare hans kærlighed med tro og genkærlighed. Over for os mennesker vil Gud give sig selv til kende. Derfor sendte han profeter, af hvilke den sidste før Kristus var Johannes, »en mand udsendt fra Gud, for at han skulde vidne om lyset«. Men Gud nøjedes ikke med at give sig til kende gennem profeter. Han selv blev menneske. Guds vilje til at naa os og meddele sig selv til os førte til, at han i et menneskeliv kom til os, og at han gjorde dette menneskeliv til sin levende tale over for vore hjerter. Det er, hvad der menes

med, at »ordet blev kød«.

110 Kun gennem et menneskeliv, levet blandt os paa jorden, kunde Gud virkelig
give sig til kende for os, saa vi kunde se, hvad der bor i hans hjerte. Naturen kan
ikke sige os det. Hvis det særlig havde været sin magt, Gud havde villet vise os, da
var han ikke kommet til os i mennesket Jesus. Men han vilde vise os sin
kærlighed for at vinde vore hjerter i tro og genkærlighed. Gennem profeterne
har Gud sagt noget om, hvad der er hans tanker og vilje. Men ogsaa profeternes
115 Gud var for almindelige mennesker en fjern Gud. Sin kærlighed kunde Gud
ikke vise os, saa længe han selv blev paa afstand. Den kunde heller ikke
udtrykkes blot i et budskab med ord. Her maatte ordet blive kød. At Gud er
kærlighed og i kærlighed søger os mennesker for at give os af sit eget liv – det
blev aabenbaret os i ham, der var paa jorden som den barmhjertige, der gjorde
120 sig til ét med os og ofrede sig for os. Vi hører ikke blot noget om Guds kærlighed
gennem Jesus, men i ham er den personligt kommet til os, saa vi ser den og
møder den i det, som han var og gjorde og led.

»Og vi saa hans herlighed«, føjer Johannes til i personligt vidnesbyrd efter det,
125 han har sagt om ordet, der blev kød. Læg mærke til, at til trods for, at han har
talt om ordet, siger han ikke blot »vi hørte«, men: »Vi saa«. Ordet blev kød –
»og vi saa – «. Gud gjorde sig selv anskuelig for mennesker – og paa den eneste
maade, paa hvilken den usynlige Gud kan blive anskuelig for mennesker,
gennem et menneskeliv, der var fyldt af ham, og i hvilket han, handlende og
130 givende, udtrykte sig selv over for os. Vi forkynder Jesus Kristus og siger: »Se
din Gud. Se ham, ikke fjern og ophøjet, men nær, anskuelig og tilgængelig. midt
iblandt os, elskende og ofrende«.

Disse ord: »Vi saa hans herlighed« peger ogsaa paa, hvordan vi kommer til tro
135 paa, at det, som julen forkynder, er sandt. Hvordan kan vi tro dette uhørte, at
Gud er kommet til os og møder os i mennesket Jesus? Derpaa kan vi kun, som
Johannes, svare med det personlige vidnesbyrd: »Vi saa hans herlighed«. Vi tror
det, fordi vi gennem Jesus er blevet grebet af Guds hellige, rene, barmhjertige
kær- lighed. Vi har set og fundet Gud i denne kærlighed, der paa engang kræver
140 os helt, dømmes os i vor urenhed og egenkærlighed og af grundløs
barmhjertighed vil forene sig med os og give os et helt nyt liv. Vi kan ikke
forklare det og ikke bevise det. Det maa ses med det grebne hjertes tro og
forstaaelse. Det er ved at møde Jesus selv og i hans renhed se Guds hellighed, i
hans godhed Guds kærlighed, at julens budskab om Gud, der blev menneske,

bliver sandt og virkeligt for os.

Men Gud kom ikke til os blot, for at vi skulde se. Han kom, for at vi skulde blive noget – blive hans børn. Han vilde vise os sit hjerte for at vinde vore
150 hjerter. Vi skulde se Guds kærlighed og tro den og da i troen paa den give Gud vore hjerter for at leve som hans børn. Dette har julen gjort muligt. »De saa mange, som tog imod ham«, siger Johannes, »har han givet magt til at blive Guds børn«. Blive Guds børn det er, hvad julen vil skænke os og føre til. At være Guds børn vil sige at have hjemme hos Gud, være ham nær, være omgivet
155 af hans kærlighed, leve i tillid til Gud og give sig hen til ham for at gøre hans vilje. Saadan er vi ikke af os selv Guds børn. Vor synd og vantro har skilt os fra Gud. Vi bliver kun Guds børn paany, naar vi i tro tager imod Jesus Kristus som Guds kærlighed, der søger vore hjerter.

160 Vi maa tage imod ham. Kun saadan faar vi del i det store, der er sket ved, at Gud kom til jorden. Johannes' juleevangelium stiller os det spørgsmaal: »Er du blandt dem, der tog imod ham? Har du lukket dit hjerte og dit liv op for ham?« Selv om du endnu ikke fuldt forstaar, hvad biblen og den kristne kirke siger om ham, er det dog Gud, der med Jesus kommer dig nær. Og tager du Jesus ind i dit
165 liv for at leve i hans lys, vil han aabenbare sin herlighed for dig og bringe dig til i den at kende Gud, der aabner sit hjerte for dig og vil tage dig til sig som sit barn. Han vil give dig magt til at blive Guds barn.

Gud blev menneske og tog bolig iblandt os, fordi han vilde ind i vort liv her paa
170 jorden. Vi forstaar ikke fuldt ud julens betydning, hvis vi ikke forstaar, at Gud kom til os i mennesket Jesus af Nazaret, fordi han vil ind i vort menneskeliv. At Gud blev menneske vil skabe sin egen forlængelse og fortsættelse i det, at Gud kommer til at leve i mennesker, der er blevet hans børn ved Jesus Kristus, og som genspejler hans kærlighed. Det store maal for det, der skete i julen, er, at
175 Gud kommer til at bo i en menneskeverden, der er fyldt af hans godhed.

I. P. Jacobsen skrev en roman om fritænkeren Niels Lyhne. Han fortæller her om en juleaften, da Niels gik sammen med en ven ad de øde gader i København. Fra alle vinduer straaledede lysene, og fra mange steder lød julesalmerne ud i de
180 stille gader. Det gjorde Niels ærgerlig. Han greb vennen i armen og sagde: »Den dag menneskeheden frit kan juble: der er ingen Gud, først da bliver jorden vor. Naar himlen er tom, da vil den uhyre kærlighedsstrøm, der nu stiger op mod den Gud, man tror paa, bøje sig hen over jorden«.

Den moderne tids mennesker har i rigt maalt fulgt Niels Lyhne i at frigøre sig fra kristendommen, men man kan just ikke sige, at resultatet er blevet det, han foregøglede sig. I stedet for kærlighed til menneskene er en strøm af had og blod gaaet over verden. Men hvilken misforstaaelse af julens mening indeholder ikke
190 ogsaa disse ord af Niels Lyhne. Vi skal ikke i himmelflugt vende os bort fra livet her paa jorden og lade vor kærlighed stige mod en fjern himmel i stedet for at give den til vore brødre paa jorden. Julens budskab er, at Gud er kommet herved til os, for at hans kærlighed skal leve i os og komme til at leve mellem os indbyrdes. Gud blev menneske. Kærligheden, Guds kærlighed, kom til jorden.
195 Den blev kød og blod. Her er kildes vældet for menneskelivets fornyelse. Her alene er haabet for denne mørke jord.

Under julens budskab kan vi, selv om mørket er stort, og vi alle vegne fra hører om krig og nød, dog bekende det med tro og haab: »Gud er her. Han er
200 kommet til os. Vi kan se hans kærlighed. Der er lys i mørket. Der er redning og fornyelse for os, naar vi vil tage imod ham i Jesus Kristus og aabne vort liv for ham.«

Kilde

205 Paul Brodersen: Lys i natten. Prædikener fra 1940-43. J. Frimodts Forlag, København. 1943

Kildetype

Dokumentation i bogværk

Tags

210 Anden Verdenskrig, Anden tekstrække, Danmarks besættelse 1940-1945, Juledag, Prædiken, Prædikener fra 1900-tallet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/paul-brodersens-praediken-juledag>